

L'IMPRESSIONISME

Context històric

A França un net de Napoleó és escollit president de la II República i es proclama emperador. És un període de restriccions de les llibertats.

Napoleó III, com es va anomenar, perd la guerra Franco-prussiana 1870-1871.

Els treballadors proclamen la comuna de París que no accepta l'assemblea nacional i proclama la separació església-estat, abolició de l'exèrcit i creació de cooperatives.

L'exèrcit francès porta a terme una sèrie de fortes represàlies i s'inicia un procés de transició que finalitza amb la III República.

Art academisista

L'acadèmia de les belles arts dictava els criteris artístics i tot artista que no els seguia era refusat de les exposicions.

Els esdeveniments culturals tendeixen a convertir-se en fenòmens de fanatisme per la cultura. Destaca la popularització de la fotografia i la creació de la llum artificial.

Aquests dos elements permeten canviar el sentit de la realitat i de com la llum pot canviar l'aparença de les coses.

També el positivisme filosòfic i el progrés de les ciències fan que els pintors es sentin compromesos a la recerca de la veritat visual, així sorgeix l'impressionisme.

Però la sensibilitat social va ser contrària a la nova manera de pintar i quan es va reconèixer l'èxit, el grup d'artistes que es reunia en els cafès es va desfer.

L'IMPRESSIONISME 1860

Un grup d'amics pintors es reuneixen al cafè Cierbois i decideixen fer una exposició amb els seus quadres a casa d'un amic (Nadar) perquè no els acceptaven a les exposicions per no seguir els criteris artístics dictats per l'acadèmia de les Belles Arts.

-

- Monet
- Pissarro
- Renoir
- Sisley
- Degas
- Cézanne

La trajectòria de l'art pictòric del segle XIX és presidida per la preocupació per la llum. A l'últim quart de segle

l'Impressionisme va ser el cim d'aquesta tendència d'unir la visió i la llum, inherent a tota pintura occidental des de el Renaixement, i va afrontar el problema de representar el paisatge amb els elements fluctuants i les circumstàncies atmosfèriques, que varien entre un moment determinat i el següent.

Els pintors impressionistes van estudiar les teories físiques sobre el fenomen de la llum.. Van llegir els tractats científics sobre òptica i color, i especialment els d'Eugene Chevreuil, sobre els elements que constitueixen la llum. Alguns mestres van trobar en la llum un llenguatge semblant al de la poesia. Uns altres, ja durant l'etapa de revisió de l'impressionisme, van buscar la vida que hi ha latent en els objectes, més enllà de les aparences lluminoses. Tota pintura del segle XX va tenir com a guia Cézanne, el més avançat de la investigació de la realitat.

La captació de la llum en els quadres mitjançant tocs cromàtics solts va ser una ambició comuna a tots els grans mestres. La plasmació d'aquest realisme visual exigeix una manera diferent de mirar, de contemplar la naturalesa. Es buscava allò que és fugisser, fluid.

Característiques

- Pinten a l'aire lliure.
- La pintura es fa en funció de la llum i el color (manera en què la llum es reflexa en els objectes)
- Apliquen la pintura directament sense barrejar.
- Pinzellada solta juxtaposada, la retina de l'espectador fa la síntesi dels colors.
- Temàtica variada, paisatge, pintura ràpida, natura canviant
- Es pinta el que és fugisser, natura canviant. Es pinten sèries.
- Temes costumistes actuals, balls, curses...

Tècnica

La seva tècnica consistia en: Abolir el clarobscur convencional, aportar un colorisme diferent, més clar, descobrir la llum fràgil i els efectes ondulats, aplicar la teoria de la fragmentació del color i explorar les possibilitats de la divisió científica de les taques.

- **Teoria dels colors.** coneixen que hi ha tres colors primaris (groc, vermell i blau) i tres de complementaris (violat, verd i ataronjat, respectivament). L'associació de dos colors primaris dona com a resultat el complementari del tercer. Però la fusió no es fa en el pinzell sinó a la retina de l'espectador que confon els tocs pròxims de colors primaris. D'acord amb la llei de contrastos simultanis imposada per Chevreuil, els colors difonen una orla de cromatisme complementari.
- **Plasmació de la llum.** Afirment que els objectes només es veuen en la mesura que la llum hi incideix. El pintor disposa a la seva paleta de pigments que corresponen als colors, és a dir, a divisions de la llum, segons les comprovacions de Newton. Cal deixar de pensar en la paleta i en els objectes, i estudiar el color com una modalitat de la llum, i la pintura com un entreteiximent de tonalitats lluminoses.
- **Aparences successives.** Van pintar el mateix tema repetidament, amb l'únic canvi dels matisos d'il·luminació cromàtica, d'intensitat solar o d'espessor de la boira. El quadre és simplement un efecte de llum. (la catedral de Rouen en cinc moments diferents)
- **Coloració de les ombres.** Les ombres deixen de ser fosques i es redueixen a espais acolorits amb tonalitats complementàries, conseqüentment desapareixen els contrastos de clarobscur, i el dibuix, un altre element de contrast que pot retorbar les vibracions, s'estingeix o queda reduït a traços lleugers dissolts entre el color.
- **Pinzellada solta.** Per aconseguir una traducció més fidel de les vibracions de l'atmosfera, els pintors impressionistes van defugir qualsevol retoc de les pinzellades i prefereixen la taca pastosa i gruixuda, les possibilitats de la qual ja les havia evidenciat Goya. Tots ells van coincidir en una tècnica de tocs juxtaposats de colors clars, encara que cada artista se singularitzés per una manera peculiar d'aplicar el pinzell.
- **Sortida a l'aire lliure.** Els pintors van fugir dels tallers i es van traslladar al camp. Aquesta projecció cap als espais oberts ve imposada per la temàtica, però també el desig de veure i reproduir els colors en estat

pur.

Manet

Eduard Manet (1832–1883) és fonamental en la inspiració de la pintura impressionista, i considerat el seu fundador, tot i ser considerat artista principal d'aquest moviment, mai va participar a les seves exposicions.

Els impressionistes adopten la importància que Manet dóna a la llum, l'intent de transmetre sensacions, la temàtica quotidiana, els colors claus i l'arbitrarietat de la perspectiva. La seva pinzellada encara és contínua, i en els paisatges introdueix figures. Vol mostrar la sensació en estat pur per pintar sense clarobscur, sense relleu i amb zones de color plans.

Obres: L'esmorzar a l'herva i Olympia

Títol de l'obra: L'esmorzar a l'herva
Autor: Edouard Manet
Cronologia: 1863
Tipus d'obra: Pintura costumista
Tècnica: Pintura d'oli sobre tela
Mides: 2'13x2'69mts
Estil: Impressionisme
Ubicació: Museu de Louvre, París

Anàlisi formal

L'obra presenta dues dones, una despullada i l'altre que, en camisa, es refeesca en les aigües d'un rierol. Dos homes, artistes possiblement, les acompanyen, però aquests vestits. Les figures estan assegudes a terra tret de la que està dins de l'aigua. Gaudeixen d'un dinar campestre al costat d'un torrent. Es veuen restes del dinar.

La composició del quadre és triangular i presenta una perspectiva incorrecta per la manera que situa la banyista i la barca, mancades de fondària espacial. Les figures estan treballades a partir de l'aplicació de masses de color planes amb pinzellades definides, sense perfilar algunes línies.,

Contingut i significació

Aquesta obra va provocar un gran escàndol en la seva exposició en el saló dels refusats, alternatiu a l'oficial.

L'autor presenta una escena comuna de l'època, els banys al Sean al poblet d'Argenteuil. Tots els personatges són coneguts de Manet. La figura femenina despullada era la seva model preferida.

Aquesta obra està basada en un quadre de Giorgione, Concert Camperol, de tema mitològic, on dues dones despullades acompanyades de dos cavallers fan música a una clariana del bosc.

Picasso va fer unes 27 pintures a l'oli i uns 150 dibuixos inspirant-se en aquesta obra.

Funció

Manet fa aquest quadre amb l'intenció d'exposar-lo en el saló oficial, ja que era la fórmula que tenien els artistes per poder vendre la seva obra, ja que en aquella època encara no havia sorgit la figura del marchand (comercial d'art).

Monet

Claude Monet (1840–1926) considerat pintor de la llum, s'inicia en la pintura de paisatge al costat de Revoir.

Buscava la impressió realista que trobava en la natura, captant el que té de mòbil i fugaç, el que està en constant transformació. Estudia les transparències, els efectes lluminosos de l'aigua i de l'atmosfera. Busca els fenòmens atmosfèrics.

La seva tècnica és ràpida, de tocs amb pinzell, evitant fondre els colors a la tela. Usava tocs diferents de pinzell, amples i guixades o petits tocs. Instal·lat a Argenteuil, la seva pintura es més fresca i lluminosa. Inicià les seves famoses sèries, on repeteix tema a diferents hores del dia amb diferents condicions de llum.

Títol de l'obra: **Impressió sol naixent**

Autor: **Claude Monet**

Estil: **Impressionista**

Tècnica: **Oli sobre tela**

Mides: **0'48x0'63 mts**

Cronologia: **1872**

Ubicació: **Museu Marmottan. París**

Anàlisi formal

El matí s'aixeca al port de la Harve i a la dàrsena hi ha diversos velers entre la bruma de l'albada. Al fons es poden entreveure les instal·lacions del port. En primer terme hi ha un petit vaixell que entra al port i al fons una bola de color taronja es reflecteix en les aigües tranquil·les.

Els colors que predominen en la composició són el blau i el taronja. Els colors són purs sense barrejar i són col·locats a la tela amb gran espontaneïtat. És la captació d'un moment fugaç.

Veladures lleus de blaus i roses ens transmeten gairebé la fressa de l'ondulació de les aigües.

Contingut i significació

Aquesta marina es considerada la pionera del moviment impressionista. Fou presentada al saló dels refusats de 1874. Els crítics de l'època consideraven que les pinzellades sols eren gargots que esborrallen les teles. El crític Louis Leroy, en preguntar a Monet el nom del quadre, aquest respongué *impressions soleils levant*. L'article que va publicar en to de burla va consagrar el nom d'impressionisme al moviment.

La pintura capta una realitat vista per l'autor, tot abandonant el detall. Aquesta nova concepció pictòrica va ser la base de totes les avantguardes artístiques posteriors.

Funció

Aquesta pintura expressa una nova concepció pictòrica que en lloc de representar escenes, pretenia captar la llum, l'atmosfera en que aquestes es produïen. Fou referent de l'impressionisme i de tota una manera nova d'entendre la pintura.

POSTIMPRESSIONISME

Comprèn diversos estils pictòrics que a França succeeixen a l'impressionisme entre 1880–1905. El mot s'establí amb postereïtat, a ran d'una exposició de Cèzanne, Van Gogh i Toulouse Contree. Aquests pintors vinculats a l'impressionisme desembolupen una individualitat artística que els allunya del primer impressionisme.

- Recuperació del dibuix
- Capta la llum, però també l'expressivitat de les coses i persones
- Basen l'obra en l'ús del color, però rebutgen la representació fidel de la natura
- Tenen una visió del món més subjectiva
- Estan en contra de la fugacitat dels impressionistes.

Cèzanne

Paul Cèzanne, pintor de l'espai i el volum, és un artista que evoluciona de l'impressionisme a la protoabstracció i el cubisme. Per a Cèzanne, l'art és una creació mental.

Pretèn capta tot allò que la realitat té d'estable. Com que també la natura pot reduir-se a volums geomètrics, coses i persones pateixen una estabilització: cubs, cilindres, esferes, i el color i el contrast càlits i freds ajuden a destacar el relleu.

Abandona la perspectiva lineal, i crea perspectives des dels diferents punts de vista. Estableix les bases del cubisme. Pinta personatges, natures mortes, retrats, amb una pinzellada que evoluciona d'un aspecte grumollós amb pinzellades breus, fins a pinzellades fines juxtaposades que aconsegueixen expressar el volum.

Títol de l'obra: **Els jugadors de cartes**

Autor: **Paul Cèzanne**

Cronologia: **1890–1892**

Tipus d'obra: **Pintura costumista**

Tècnica: **Oli sobre tela**

Mides: **0'47x0'57mts**

Estil: **Postimpressionisme**

Ubicació: **Museu d'Orsay. París**

Anàlisi formal

Cezanne presenta a dos jugadors de cartes asseguts i encarats als dos costats d'una taula. Estan de perfil, un està a punt de llençar la carta, l'altre està espectant. Els gestos i les postures són simètrics i els seus rostres són iguals.

A la dreta hi ha el jugador que ha de tirar la carta, està tallat per l'extrem del quadre, la seva jaqueta està meés arrugada, té més línies corbes, el barret té un toc informal i els colors són més clars.

A l'esquerra hi ha el jugador que ha de respondre a la jugada, fix, en tensa espera. El seu barret és rígid, de

copa alta, l'esquena rígida, recta, fins i tot les fovalles tenen un caient diferent a cada un dels costats de la taula.

Al mig de la taula hi ha una ampolla que configura un eix vertical amb una línia blanca, amb una certa asimetria.

Cèzanne manté una preocupació geomètrica en les figures construïdes amb cilindres i plans enmig d'una simfonia de subtils matisos de color. Els colors estan aplicats de manera que creen una atmosfera de colors barrejats.

Contingut i significació

Es tracta d'un estudi del perfil psicològic de dos jugadors de cartes. Els rostres i les postures són simètriques, però tots dos jugadors presenten diferències.

Cèzanne va fer una sèrie de cinc obres del mateix tema amb versions diferents pel que fa als colors i la factura.

Funció

La funció primordial d'aquesta i de les altres quatre que formen la sèrie dels jugadors de cartes, era la de seguir investigant en la tècnica i la pràctica pictòriques, aprofundint en la concepció arquitectònica de la composició.

Títol de l'obra: **El pensador**

Autor: **A.Rodin**

Cronologia: **1900**

Tipus d'obra: **Escultura**

Tècnica: **Bronze. Cera perduda**

Mides: **70cms/ 1'98mts**

Estil: **Impressionisme escultòric**

Ubicació: **Metropolitan Museum of art. Nova York /Museu Rodin. París**

Anàlisi formal

L'escultura representa a un home assegut sobre una pedra, pensatiu, replegat sobre si mateix, amb el braç dret recolzat en diagonal sobre la cama esquerra a la vegada que el plega i sosté la barbeta amb el puny tancat. El braç esquerra es recolza sobre la mateixa cama deixant caure la mà oberta de forma relaxada. Globalment és un cos vigirós, robust, fort.

Contingut i significació

Aquesta figura exempta formava part inicial del conjunt la porta de l'infern, un encàrrec que rebé per a les portes del museu d'arts decoratives de París. Per la seva composició s'assembla a la figura pensativa que Miquel Àngel pinta en el judici Final de la capella sixtina.

Rodin es va inspirar en la divina Comèdia de Dante i volia ser una reflexió sobre la condició humana, el drama humà evocat a través del cos i l'esperit, la ment i l'ànima. Rodin és un escultor de pensaments profunds.

Estil

Rodin és considerat un escultor de l'impressionisme escultòric. La seva escultura intenta aconseguir la visió cromàtica i lluminosa dels impressionistes amb una tècnica molt expressiva en la qual la llum provoca uns efectes específics. Rodin modela les seves escultures amb la tècnica d'afegir, com se treballava amb argila, per a fer el model que després serà passat a bronze.

Funció

Formava part d'un grup de 186 figures que havien de decorar la porta de l'infern del museu d'arts decoratives de París. Rodin creia que l'escultor tenia una missió històrica, donar a la ciutat moderna monuments moderns, ja que la ciutat no era monumental.